

Hälsa- och sjukvårdsnämnden

Medborgarförslag om halv vårdavgift vid slutenvård

Förslag till beslut

- Hälsa- och sjukvårdsnämnden beslutar att avslå medborgarförslaget.
- Hälsa- och sjukvårdsnämnden beslutar att ge förvaltningen i uppdrag att utreda möjligheten att mer generellt koppla en avgiftsnedsättning till den allmänna socialförsäkringens garantinivåer.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit som går ut på att den halvering av avgiften för slutenvård som idag tillämpas för personer under 40 år, med hel sjukersättning skall gälla utan åldersgräns.

Nedsättningar av slutenvårdsavgiften, med hänvisning till patientens pensionsförhållanden, administrerades tidigare av Försäkringskassan genom avdrag på ersättningar från densamma. När uppgiften att ta ut avgiften överfördes till Regionen minskades möjligheten att på ett rättvist och logiskt sätt reducera avgiften.

Motiveringen till det nuvarande reglerna var att personer med den lägsta nivån på sin ersättning i form av sjukpension skulle ha ett lägre avdrag på sin pension än andra. Sedan dessa regler beslutades har förutsättningarna för dessa ersättningar ändrats och de nuvarande reglerna är inte längre helt logiska. En åldersgräns borde med dagens regler vara 30 år.

Förvaltningen föreslår att nämnden ger förvaltningen i uppdrag att utreda möjligheten att på ett mer generellt sätt koppla avgiftsnedsättningar till garantinivåerna i hela den allmänna socialförsäkringen.

Ärendebeskrivning

Slutenvårdsavgifter gjordes tidigare som avdrag på sjukpenning, pension eller sjukpensioner och administrerades av Försäkringskassan enligt Lagen om allmän försäkring. Lagen innehöll ett antal regler om nedsättning av avdraget, kopplade till personer med i systemet låga ersättningar. Dessa nedsättningar av avgiften administrerades också helt av Försäkringskassan. När uppgiften att ta ut slutenvårdsavgifte överfördes på landstingen, följde avgiftsnedsättningarna med. Då de uppgifter som krävdes för att administrera nedsättningarna saknades i

Landstingens system, krävs att patienten kan uppvisa intyg på de ersättningsförhållanden som ger avgiftsnedsättning.

2003 ändrades ersättningsformen förtidspension till hel sjuk- eller aktivitetsersättning. För att motsvara begreppet förtidspension och hur man tidigare använt det vid avgiftsnedsättning angavs att nedsättning bara skulle medges till patienten yngre än 40 år. Aktivitetsersättning beviljas endast personer upp till 29 år och är därför inte intressanta i frågan om att ta bort åldersgränsen för avgiftsnedsättningen.

Nivån på sjukersättningarna beror på vilken inkomst personen hade när man beviljats ersättningen. Vid låga eller inga tidigare inkomster används en garanti nivå beräknad från prisbasbeloppet. Garantinivån är idag vid 21 års ålder 2,48 prisbasbelopp. Beloppet stiger sedan tom det år man fyller 30 år, då nivån är 2,78. Efter 30 år förändras inte nivån. En åldersgräns för avgiftsnedsättning skulle idag logiskt sett vara 30 år.

Rätten att ta ut vårdavgifter vid slutenvård finns i HSL kap 17 §2. Avgiften får inte vara större än 0,0023 prisbasbelopp, avrundat nedåt till närmaste 10-tal kronor. (From 2023-01-01 120 kr). Nuvarande avgiftsbeslut innebär att Region Gotland tar ut den högsta avgift som lagen medger. Förutom den i lagen föreskrivna avgiftsbefrielsen av personer 85 år och äldre har Region Gotland beslutat om avgiftsbefrielse av personer som är 17 år eller yngre. Avgiftsnedsättningen till halv avgift har inte enskilt behandlats av fullmäktige, utan nedsättningen ”ärvdes” från den statliga administrationen av avgiften. Nedsättningen har bekräftats i generella avgiftsbeslut av fullmäktige, då samtliga vårdavgifter varit uppe till beslut.

Avgiftsnedsättning för patienter med hel sjukersättning tillämpas av de flesta Regioner. Nedsättningen ges då till personer under 40 år. I övrigt finns hos några Regioner också andra sätt att begränsa avgiften, ofta relaterad till patientens inkomst. Antingen reducerar man avgiften eller så har man ett max antal dygn per månad som avgiften tas ut.

Bedömning

Antal vårdtillfällen med nedsatt avgift med nuvarande åldersgräns bedöms ligga på 30-40 st. per år med en sammanlagd intäkt på ca 10 000 kronor.

Antal vårdtillfällen med nedsatt avgift utan åldersgräns är svårbedömt. I landet så utgör gruppen 18-29 år 12% av det totala antalet personer med sjukersättning. Ett försiktigt antagande är då att antalet med nedsatt avgift då skulle kunna bli 10 ggr så högt. Intäktsminskningen för Regionen skulle då bli ca 100 000 kr.

Barn och ungdomar under 18 år berörs inte av förslaget.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag HSN 2022/718

Sveriges Kommuner och Regioner, Redovisning av slutenvårdsavgifter 2022.

Försäkringskassan, Aktuella belopp sjukersättning och aktivitetsersättning 2022

Hälsa- och sjukvårdsförvaltningen

Marie Loob
Hälsa- och sjukvårdsdirektör

Skickas till
Regionfullmäktige
Förslagsställaren